

Fagetiske momenter i forbindelse med psykologers opptreden i media

PUBLISERT 5. juni 2014

Samlivsprogrammene i NRK, Fjernsynet (?) hadde en psykolog som faglig ansvarlig. Deltakerne offentliggjorde deler av sitt intime samliv. Jeg mener at disse programmene reiser tre fagetiske relevante spørsmål. (?)

1) Nøyaktig hvilken yrkesmessig relasjon ble etablert og hvordan den ble forklart for deltakerne? Et hovedspørsmål her er om psykologen har påtatt seg et terapeutansvar overfor deltakerne eller ikke. Er det vi har sett utdrag av på skjermen terapi eller ikke? (?) For utenforstående blir det forvirrende å høre at deltakerne *ikke* gikk i terapi, særlig når deltakerne selv åpenbart trodde det *var* terapi. (...)

2) Når det gjaldt beslutningen om å delta i programmet og å sende det virker det sannsynlig at psykologen har oppmuntret og støttet deltakerne. Det er også mulig at psykologen har forespeilt deltakerne at de ville kunne få et positivt utbytte av å delta, men ikke et negativt. (?)

3) Et tredje hovedspørsmål er hvilken faglig dekning psykologen hadde for å gi sin støtte til opplegget. Alminnelig folkevett utelukker ikke at det *kan* være risikabelt å vise frem sitt intime liv i Norge. Dette vises blant annet ved at flere av deltakerne nevner de hadde overveid å trekke seg, og ved at de fra alle kanter blir rost for sitt *mot*. Mot snakker man bare om i farlige situasjoner.

Fra Jan Smedslunds debattinnlegg i Speakers' Corner, april 1988

Vi ønsket å lage TV-program som åpnet for en diskusjon om samliv, og vi valgte å bruke reelle par som våre medhjelpere fordi gjenkjenningseffekten da ville bli større. Vi ønsket også å gi seere mulighet for egen opplevelse. Og for å gjennomføre dette (?) kombinerte vi ekte øvelser og rollespill. Rollespillet valgte vi fordi vi ikke ønsket at deltakerne skulle være nødt til å gi opplysninger om sitt eget private liv. Formålet var å vise ekte følelser, ikke å beskrive en personlig historie. (?)

Jeg ga altså terapi i den forstand at jeg fremmet en økt innsikt i eget reaksjonsmønster, men jeg ga ikke terapi i den forstand at jeg helbredet syke. Så hvilken yrkesmessig relasjon hadde jeg dermed til deltagerne? (?) Vi kalte det «joint venture» – en felles oppdagelsesreise inn i ukjent område, og jeg var kjentmannen på denne ekspedisjonen. (?) Slik som jeg ser det var jeg ansvarlig for å gi den tilgjengelige informasjon som jeg hadde om prosjektet, og jeg var også ansvarlig for å velge deltagere

som var kvalifisert for oppgaven. Og i forhold til selve gjennomføringen var jeg også ansvarlig for at vi hele tiden var aktpågivende til de farer som jeg visste eksisterte – akkurat som jeg ville vært under en virkelig jungelvandring. Men en vellykket ekspedisjon er avhengig av at hver og en tar personlig ansvar for seg selv, slik som tilfellet var under arbeidet med samlivsserien.

Fra Lise Vallas tilsvare til Jan Smedslund, juni 1988

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 51, nummer 6, 2014, side 480